

2020-09-30

Jönköpings kommun
Stadsbyggnadsnämnden
551 89 JÖNKÖPING

Yttrande över samrådsremiss Detaljplan för Charaden 10 m.fl.

Dnr: Stbn/2016:165

Naturskyddsföreningen i Jönköping vill framföra följande synpunkter på förslaget till detaljplan:

Efter att a tagit del av planförslaget står det klart för föreningen att huvudsyftet är att få tillstånd en genomfartsgata för biltrafik. Inga bostäder finns med i kommunens bostadsförsörjningsprogram och vad som ska hända med befintliga verksamheter tycks i flera avseenden oklart. Det finns en stor risk att planen skapar fler problem än den löser.

Miljökonsekvensbeskrivning

Det här är en komplex detaljplan och det är uppenbart att genomförandet skulle påverka hela Kålgårdsområdet inklusive den känsliga naturmiljön. Både naturreservatet Rocksjön och de områden som är högt naturvärdesklassade riskerar att förstöras för all framtid. Här om någonstans är det befogat att göra en gedigen miljökonsekvensbeskrivning.

Påverkan på Rocksjöreservatet

Naturreservatet Rocksjön har dubbla syften; att upprätthålla den höga biologiska mångfalden i våtmarks-, vatten- och skogsområde samt att tillgodose stadens och kommunens invånares och besökares behov av rekreations- och friluftsområden i naturområden av ursprunglig karaktär. Avsikten har också varit att lägga till den s.k. John Bauers park till naturreservatet. Kantringen till att enbart se syftet med Rocksjöreservatet som en grön oas för friluftslivet har pågått länge. Med en genomfartsgata intill reservatet förstörs naturmiljön för flera arter och reservatsområdets habitat förminskas för exempelvis mindre hackspett, som är en signalart för rik biologisk mångfald. Naturskyddsföreningen vill gärna framhålla värdet av den biologiska mångfalden för dess egen skull. Betoningen av ekosystemtjänster i underlaget till detaljplanen lyfter människans nytta av området. Främjandet av naturvärdena kommer här uppenbart i konflikt med människans nyttjande.

John Bauers park - Naturvärdesinventeringen 2019

Det framgår inte om vägdragningsområdet genom John Bauers park ingår i inventeringen. Här har i LONA-projektet 2014 bl.a. påträffats den unika arten glansskivsnäcka, som inte finns uppräknad bland rödlistade arter. Det är möjligt att kommunens asfaltering av gångvägen, och den omilda skötseln med fällning av gamla träd och buskröjning bidragit till att den försvunnit.

Rödlistade arter

Naturmiljön på Kålgårdsområdet har i flera hundra år varit relativt ostörd. Det lågt exploaterade området har i våra dagar, på kort tid omvandlats och rester av naturmiljön har tryckts ihop till en smal remsa utmed Rocksjön. Flera inventeringar har belagt att rödlistade arter, ibland fridlysta, samt arter unika för både kommunen och Jönköpings län finns inom området.

Naturskyddsföreningen har därför motsatt sig att den kvarvarande naturmiljön vid Rocksjön har undantagits från naturreservatet.

John Bauers park beskrivs i översiktsplanen som ett planerat naturreservat med naturvärdesklass 1 med flera rödlistade och sällsynta arter. Av kommunens lokala miljömål, som refereras i översiktsplanen, framgår att "områden som getts värdeklass 1 eller 2 i naturvårdsprogrammet ska undantas från exploatering och andra skadliga ingrepp". Trots antagna mål och föreslagna planstrategier föreslås en ny gata byggas genom John Bauers park. Naturskyddsföreningen menar att genomförandet av förslaget inte bara skulle vara förödande för naturmiljön och dess djurarter, utan också ifrågasätta kommunens trovärdighet när det gäller hanteringen av naturvärden.

Strandskydd

Hanteringen av strandskyddet runt Rocksjön har under åren lämnat en del övrigt att önska. Utfyllnader har utförts i strandkanten. Exempelvis har den publika läktaren för kanotsporten fått ett tillfälligt bygglov på tio år, trots att gällande plan från 1972 anger vattenområde där läktaren placerats. Utfyllnadsområdet har aldrig redovisats planmässigt.

Knektadammen är en dagvattendamm, byggd på tidigt 1960-tal där den tidigare kanalen mellan Munksjön och Rocksjön mynnade. Med tiden har dammen fått betydelse för det biologiska livet i och omkring Rocksjön, något som aldrig beaktats. Nu byggs en ny bilhall intill dammen utan något hänsynsavstånd, trots att dammen ska ingå i ett utvidgat naturreservat. Naturskyddsföreningen kan inte acceptera upphävande av strandskyddet vid läktaren och obebyggt område 100 meter från strandkanten.

Grundvattennivån

Den relativt omfattande föreslagna nybebyggelsen och vägdragningen kommer att medföra en sänkning av grundvattennivån inom området. Inte bara under byggtiden, utan troligen permanent. Med all säkerhet kommer detta att påverka kärrmarkerna runt Rocksjön och påskynda igenväxningen. De dåliga markförhållandena för bebyggelse medför också uppenbara risker för sättningar i de hus som byggs. Förekomsten av markföroreningar är dessutom ett stort orosmoment.

Överföringsledningen

Den vattenledning som finns mellan Vättern och Munksjö AB för att försörja företaget med produktionsvatten uppges finnas under en del av sträckningen för den föreslagna förlängda John Bauersgatan. Det är överraskande uppgifter för många invånare som trott att ledningen går i sjön. Om ledningen behöver flyttas finns risk för påverkan på Rocksjöns naturreservat. Det skulle vara klagande med en redovisning av hela omloppspumpningen från Vättern till Munksjön, inte bara den aktuella ledningen.

Befintliga verksamheter

Det är oklart vad som kommer att hända med befintliga verksamheter såsom exempelvis Vindens Mekaniska och Återvinningen. De omnämns bara kort under Omgivningspåverkan.

Barriäreffekter

I tidigare detaljplaner för Drotten 10 och Domherren 23 dras slutsatsen att förlängningen av Östra Holmgatan och dess anslutning till Odengatan är en viktig del för att på sikt minska Odengatans barriärkänsla mellan stadsdelarna i norr och söder, och för att skapa tydliga kvartersstrukturer och framtida trafiklösningar inom Kålgården. Bostadskvarteret är nu byggt, men anslutning ännu inte genomförd.

I detaljplanen för Charaden 10 m.fl. märks inte denna ambition, eftersom man finner det nödvändigt att skapa en ny, bredare gata som får till följd att barriäreffekter uppstår även på den tredje sidan av Kålgården. Målet att minska Odengatans barriäreffekt, från en genomfartsled till en stadsgata, så att Kålgården kan bli den förlängning av centrum som området historiskt en gång var, tycks inte längre ha någon aktualitet. Naturskyddsföreningen beklagar detta faktum. Det är en tilltalande tanke att en totalt sett minskad biltrafik bidrar till möjligheten att skapa rörelse mellan centrum och Kålgården.

Den nya gatans barriäreffekter är uppenbara. Förskolor, skolor och Upptech bedriver alla verksamhet där tillgången till Rocksjön, naturområdet och parken har stor betydelse. Barn rör sig dagligen i det område som nu ska bli gata. Härtill kommer alla besökare som nyttjar parken och naturreservatet. Barn behöver ta sig fram på egen hand och utforska sin närmiljö. Problemen med att uppnå trafiksäkerhetuppmärksammas i underlaget under FN:s Barnkonvention, men någon bra lösning presenteras inte. Även vuxna kommer att uppleva gatan som en barriär vid promenader och andra aktiviteter. Trycket på nära grönområden ökar hela tiden ju fler människor som flyttar in på Kålgården och i angränsande kvarter. Besökare utifrån får svårt att hitta en parkeringsplats med gatan utbyggd. Nuvarande parkering bebyggs och man är hänvisad till p-plats bland träden i mitten av gatan. Risker att bli instängd här i rusningstid är uppenbar. Än knepigare blir att ta sig fram till bilen om man har barnbarn och barnvagn att hålla uppsikt över. Alternativet att ta sig med buss till den populära parken finns inte, då busshållplats saknas på hela Kålgården.

Kollektivtrafik

"Det instängda Kålgården" behöver en bättre kollektivtrafikförsörjning. Befolkningen har ökat med flera hundra invånare de senaste åren. Det lär bo 2500 personer på Kålgården, och detaljplanen tillför kanske lika många. Medelåldern är ganska hög, då det är populärt att flytta hit som äldre när villan är såld. Det är uppseendeväckande att resenärer måste ta sig över Odengatan till Östra torget för att hitta en busshållplats med de mest frekventerade linjerna till Asecs och sjukhuset. Den sträcka som på en karta tycks kort fågelvägen, blir oändligt mycket längre för den som måste vänta flera minuter vid en trafiksignal för att ta sig över Odengatan i rusningstid. Antalet personer som i rusningstid trycker för "grön gubbe" medföra ständiga stopp för biltrafiken. För undvikande av ännu fler trafikstockningar behöver ytterligare en gångpassage byggas under Odengatan.

Det bästa alternativet vore att låta en busslinje trafikera Kålgården med åtminstone en busshållplats på området. Om Odengatan ska vara reserverad för biltrafik föreslår föreningen Kålgårdsgatan som en möjlighet. Från Tullportsrondellen till bussgatan utmed Herkulesvägen.

John Bauersgatan

Historiskt sett är Västra och Östra Holmgatan en av de äldsta gatorna i Jönköping. Det är ingen slump att den ligger där den ligger. Det är de torrare partierna på "holmarna" som har avgjort sträckningen med den karakteristiska böjningen. Planförfattaren har förstått vikten av att behålla gatumönstret, men inte dess funktion som ryggraden i området. Det blir märkligt att skära av Holmgatan med en ny gata. Särskilt skärningspunkterna mellan gatorna förvirrar. Därtill kommer ytterligare en ny gata parallellt med John Bauersgatan. Intrycket är rörigt.

Naturskyddsföreningen kan inte se behovet av en genomfartsruta. All erfarenhet talar för att fler vägar alstrar mer trafik. Här befarar föreningen att den nya gatan enbart kommer att skapa ytterligare en kö i rusningstid och att rondellen vid Herkulesvägen proppas igen än mer. Det som

möjligen kan accepteras är dragningen från Kålgårdsrondellen till Rackartorget. Nuvarande parkering kan då vara kvar, även om det vore trevligt med lite mer torgkaraktär så att platsen lever upp till sitt namn. På detta sätt får parken och naturreservatet en infart med parkering för besökare. Det finns även möjlighet till parkering vid den utökade parken på södra sidan när befintliga hus rivs. Då skulle besökare till Kålgårdshallen och Upptech få bättre parkeringsmöjligheter.

Vägdragning från Rackartorget till Tullportsrondellen är olycklig för att en del av John Bauers park tas i anspråk och förminskar den lilla rest av natur som finns kvar. Det finns tankar på en vägtrumma för salamandrar och grodor till det avskurna området, men det är ingen lösning då detta område ska bebyggas med trähus enligt planen. Den avskurna delen behöver vara intakt för att ett blågrönt stråk ska kunna upprätthållas.

Trafikteknisk befara Naturskyddsföreningen att Tullportsrondellen enligt förslaget har för liten kapacitet för bilar som kommer från John Bauersgatan, eftersom trafiken från Odengatan kommer att blockera vid rusningstid. Omvänt kan trafiken från John Bauersgatan blockera morgontrafiken på Odengatan från rondellen vid Artillerigatan.

Övrigt

Belysningen i området måste utföras på ett sådant sätt att nattaktiva djur inte störs. Särskilt i de delar som ligger nära naturreservatet.

Behovet att ladda elbilar kommer att öka i framtiden vilket borde arbetas in i planen, så att bilar kan laddas på ett smidigt sätt.

För Naturskyddsföreningen i Jönköping

Anders Berthling
ordförande

Per-Olof Dahlin
vice ordförande

Pia Larsson
kontaktperson planfrågor